

ועיין במהרי"ט צהלין סי' קל"ט בן ח"ל מותר להרבות ביי"ט בשביל בן א"י שיצא ע"מ לחזור בקדירה אחת ובשני קדירות ובשני מינים והם עושים לעצמם ולאורח אע"פ שאם לא היה האורח לא היו עושים רק תבשיל א' ג"כ שרי דהא איכא עונג ביי"ט שאוכלים ומתענגים וגם לבשל בשביל האורח לבד יש כמה צדדי היתר כיון שהוא בבית זמן מה הרי מזונותיו עליו וכו' וגם דעכ"פ הוי לאורח חוה"מ או אסרו חג שמצוה גם כן לענג חוה"מ וא"ח בבשר מכל מקום טוב לבקש קדירה גדולה או לאכול עמו מקדירתו שלא יהיה ניכר שלו לבדו עשוי להסתלק מן הספק ואם א"א שרי ע"ש ובשלמי חגיגה בשם מהר"י עי"אש כתב להתיר בפשיטות וע"ש, ועיין בבר"י בשם מוהריק"ש שכן ח"ל שעומד בא"י מותר לו לבן א"י שיעשה מלאכה ביי"ט שני ומהר"י פראגו ומהר"י מלכו דחו דבריו והסכימו לאיסור ועיין בגו"ר כלל ד' סי' ט"ז וי"ז ועיין בזר"א סי' ט' וכתב בק"א למח"ב בשם מו"א מי שהלך לח"ל ושלח אחר אשתו שבא"י ולא רצתה לילך ואח"כ נתרצית לשלחה כלי ביתה ומוכנת ליסע אחה"פ כ"ז שגופה עדיין בא"י תנהוג כא"י, אך משום חומרת חמץ לא תאכל חמץ ביום ח' וכן בעלה כ"ז שאשתו בא"י ינהוג כא"י ובחור שבא מח"ל לא"י פשטה הוראה שיעשה כא"י (וע' בה"ל קטנות ביי"ד ובלקט הקמח ובגו"ר כלל ד' סי' י"ד וט"ו הסכימו רבים וגדולים וגזרו בגזירה חמורה שאפילו בחור אם לא בא רק דרך עראי מחויב לנהוג שני ימים כמנהג מקומו ע"ש) אך אם בחור זה נשתדך בבת ח"ל בק"ג ושבועה וח"ח ולדור אתה בח"ל יעשה כבני ח"ל, וע"ש בשו"ר ברכה סימן זה שכתב שהעלה בתשו' שכן א"י שירד לח"ל ודעתו לחזור שהדין הוא שעושה כמנהג א"י וכך עשה כמה רגלים ושוב נודע לו שמתה אשתו שהניח בא"י ודעתו לישא אשה בח"ל ולחזור לא"י כל זמן שלא נשא יעשה כמעשהו כבני א"י וכשישא בח"ל יעשה כבני ח"ל עד שילך לא"י איש וביתו וכן הסכים עמו גדול הדור ע"ש עיין בש"ח בעובדא שאירע לו כה"ג שנשא אשה בח"ל רק נתעכב שם מחמת כמה עלילות ולא היה בדעתו לישאר שם רק לחזור עם אשתו כאשר התנה עמה ונהג כבני א"י, אך מעיד אני עלי שמעולם לא אכלתי חמץ בח' של פסח ולא נהגתי כא"י רק לענין תפלה מטעמים שכתב הרדב"ז שאם מתפלל תפלת י"ח לא נמצא שקרן בתפלתו משא"כ כשיתפלל מעין שבע וכו' ע"ש ועיין בבר"י בבן ח"ל שנשתתה זמן מה בא"י ודעתו לחזור לח"ל כי שם ביתו ונעשה שותף בחנות עם בן א"י וזמן יריד ביום טוב שני דלשותפו בן א"י חול מותר לשותפו לישב בחנות ולמכור ביריד כיון ששניהם תמיד מתעסקים בחנות וכמ"ש הר"ן הביאו ב"י סי' רמ"ה בישראל ועכו"ם שניהם מתעסקים בחימום המרחץ ע"ש ועיין בש"ח בשם תשוב' הרדב"ז שכן א"י אשר בח"ל מותר לבשל מיו"ט ב' לשבת בלא ע"ת והביאו באה"ט והטעם שהרואה יאמר שהניח ע"ת או סמך על אחרים ועיין בש"ת בבני ח"ל העולים לא"י לזוהרא (הוא ענין ההקפות והסיבוב שמסבבין מעיר לעיר ומכפר לכפר להתפלל על קברי הצדיקים) שדעתו לחזור ועושים ב' ימים ואין בבני ח"ל מי שיעלה על הדוכן יכול הכהן מבני א"י לעלות לדוכן ולברך להם וכן דעת מהר"מ בן חביב אך מהר"א הלוי מסתפק בזה לפי שבני ח"ל שמתפללין יום זה תפלת המוספין הוא יום החול לבני א"י ולא שייכא עבודה לגביה ולכן דעתו שלא יברך אקב"ו כו' רק ברכת כהנים לבד וע"ש שכתב המג"י דבן א"י כהן שיצא לח"ל ע"מ לחזור אם יכול להשתמט לצאת קודם שיגיע לברכת כהנים מוטב ואם לאו אם יש שם כהנים אחרים יעלה עמהם וכיון שאחרים עמו יכול להבליע את השם בנעימה ולא יהיה נרגש, אך אם אין שם כהן אלא הוא נראה שיעלה ויברך כדרכו בהזכרת השם ויש לסמוך על מהר"מ ב"ח, ומ' אברהם יצחק ז"ל וגם מהר"א לא החליט שלא יברך ע"ש ודברי מהר"א הלוי (שהוא בעמה"ח שו"ת גינת וורדים) תמצא באורך בגו"ר כלל א' סי' י"ג ושם תשובות מהר"מ ב"ח שדעתו שאם יש שם כהנים אחרים מבני ח"ל לא יעלו עמהם מכהני א"י ואם אין שם יכולים כהנים מבני א"י לעלות ולברך מידי דהוי אציבורא אחרינא ע"ש ודברי מהר"א יצחקי בתשובתו זרע אברהם סי' י"ב והובא ג"כ בשלמי צבור הל' ב"כ ע"ש ועיין שם בשו"ת גו"ר שמהר"ם ב"ח דעתו בבני ח"ל שבאו שצריכים להתפלל ביי"ט אם אין יודעים להתפלל יכול א' מבני א"י להיות ש"ץ להוציאם י"ח ובעמ"ח גו"ר וכן בזרע אברהם חלקו ע"ז וכן נוטה בבר"י סי' קכ"ד ע"ש, וכתב דבן ח"ל שהיה ביום טוב שני בכפר שבא"י שלהם יום חול והוא התפלל כבר תפלת יו"ט וביקשו ממנו לפרוס להם על שמע ולעבור לפני התיבה להוציאם י"ח בתפלה של חול יש מקום לו שיכול להוציאם דל"ד להא דלעיל דשאני הכא דל"ל דשפיר שייכים גביה תפילת י"ח דאפי' בשבת טעמא משום דלא אטרחוהו רבנן ע"ש שכתב שצריך להתיישב בדבר ע"ש ובש"ח דעתו שאם הוא לא התפלל עדיין תפלת י"ח לעצמו אזי יכול לעבור לפני התיבה בקול רם לבד ואומר יעלה ויבא בעבודה דאע"ג דציבור לא שייכים לדידיה שייכא ואינו כשקרן בתפלתו ולא יתפלל תפלת לחש כלל שאז הוא צריך להתפלל תפלת יו"ט כדרכו ושוב אין התפלה בקול רם אלא בשביל הציבור ואין רשאי לומר יעלה ויבא והו"ל לגבי דידיהו כהפסקה ע"ש, ולענ"ד דעדיף להתפלל בלחש לעצמו של יו"ט כדרכו ובקול רם יאמר י"ח להוציא הציבור י"ח ובאמת לא יזכיר יעלה ויבא בהחזרת התפלה כלל כיון שהוא בא להוציא הציבור דלדידהו יום חול הוי:

2 שו"ת רדב"ז חלק ד סימן עג

(אלף קמח) שאלה שאלת ממני אודיעך איך ינהגו בני ארץ ישראל הבאים למצרים בענין התפלות בב' ימים טובים של גלויות ובענין עשיית מלאכה כי ראית רבים פורצים גדרן של ישראל ואומרים של א"י אנו. ומהו עקירת דירה ודעתו לחזור בענין זה הכל יבאר כבוד תורתך כי הוא דבר שאנו צריכין לו תמיד:

תשובה גרסינן בפסחים פרק מקום שנהגו אמר ליה רב ספרא לרבי אבא כגון אנן דידיעין בקיבועה/בקביעא/ דירחא בישוב לא עבידנא מפני המחלוקת במדבר מאי. אמר ליה הכי אמר רב בישוב אסור במדבר מותר עד כאן. ואיכא למידק עלה והרי בני בבל נמי בקיאי בקבועא דירחא ואפ"ה עושין שני ימים ואם כן איך היה עושה מלאכה ביי"ט שני. ותירץ ר"ת ז"ל שהיה רב ספרא במקום שהיו מגיעין שלוחי ב"ד ולא היו עושין אלא יום אחד והיינו בקבועא דירחא שהיה יודע מתי נקבע החדש דהתם ליכא למיגזר שמא יעשה מלאכה ביום טוב ששומעין קידוש החדש וכן העלו בתוספות וכן העלה הריטב"א ז"ל והדבר מוכרח בעצמו.

ולענין התפלה צריך לדעת אי הוי מילתא דמפרסמא ודומיא למלאכה או אי הוי מילתא דצנעא ודמיא לאכילה. ונראה לי דהוי מילתא דצנעא מכל שכן דאכילה דהשתא אם אכילה שאפשר שיראו אותה כעובדא דרבה שהוצרך לכסותה קרינן מילתא דצנעא תפלה שהוא בלחש ואין אדם מכירו אם מתפלל י"ח או שבע ודאי דהוי מילתא דצנעא וכל שכן אם מתפלל בביתו. הילכך כיון שדעתו לחזור יתפלל י"ח במקומו וכן המנהג. תו איכא טעמא אחרינא שאם מתפלל י"ח לא נמצא שקרן בתפלתו ויצא ידי חובתו דאפילו בשבת אם התפלל י"ח יצא. אבל [אם] מתפלל שבע נמצא שקרן שאומר את יו"ט מקרא קדש הזה וחותרם מקדש ישראל והזמנים. ואע"ג דכתב הרשב"א ז"ל בתשובה דחול המועד נקרא יו"ט ניחא ביו"ט ראשון ביו"ט האחרון מאי איכא למימר. ועוד דלא יצא ידי חובתו בשבע דאטו מפני המחלוקת נאמר לו שיתפלל תפלה שאינו יוצא בה ידי חובתו ואין להוכיח שלא יתפלל תפלת המועד לפי שמוציא שם שמים לבטלה שחותם מקדש ישראל והזמנים דהא אנן ידעי בקיבועא דירחא ואפ"ה מברכינן לה. וכן בחול המועד במוסף מברכים לה דבכל זמן שיברך אותה שפיר מברך שקדשת את ישראל והזמנים. ודמייא למאי דאמרינן במגילה סדר הבדלות הוא מונה. ולענין המלבוש לפי שיש לנו בגדים מיוחדים לשבתות ומועדים ובגדים מיוחדים לחול רואה אני שילבש בגדי המועד דהוי מילתא דפרהסיא שהרואה אומר כחול הוא נוהג ואע"ג דלא שייך מפני המחלוקת אלא אם עושה מלאכה שאסורה לבני העיר או אם אוכל מאכל שהוא אסור לבני העיר אבל במלבוש ליכא קפידיא מכל מקום כיון שחייב אדם לכבד את השבת והמועד בכסות נקייה ולשלשל את בגדיו אם אין לו וזה לובש בגדי חול ואמש היה לבוש בגדים נאים והיום בגדים צואים שייך לומר גם כן מפני המחלוקת ואל ישנה. הכלל שינהוג בכל דבריו כשאר בני העיר חוץ מאכילה ובצנעא. ולענין לבשל מיו"ט שני לשבת בלא הנחת עירובי תבשילין הדבר נראה ברור שהוא מותר לבשל שהרואה אומר הניח עירובי תבשילין או על אחרים סמך זה פשוט. ולענין מהו פירוש דעתו לחזור אם מיד או לאחר זמן...

3 שו"ת אגרות משה חלק א"ח ד סימן קד

בן א"י בחו"ל אם מותר להדליק נר חשמל ביו"ט שני.

יש להסתפק אם מותר לבן א"י להדליק נר החשמל כיון דאין בהבערה להאיר בבית איסור מצד מלאכה ביו"ט דהא מותר להדליק נרות להאיר כיון שהוא צורך היום כמו שמותר להבעיר לצורך אוכל נפש, ורק שאסור להדליק נר החשמל מדין נולד מדרבנן אולי אין להחמיר כהחומרא שבמלאכות, או מכיון שאף מלאכה שאסור לבן א"י הוא רק משום שלא ישנה מפני המחלוקת ואיסור זה הא שייך גם כשהאיסור אף לבני חו"ל הוא רק מדרבנן ואפילו ממנהג בעלמא ולכן אין לחלק ממלאכה ויש לאסור אף לבן א"י גם איסור הדלקה בנרות דחשמל, וכיון שגם זה לא שייך בצנעא משום שניכר לכל שהודלק מצד האורה שנראית למרחוק הוי כמו מלאכה דלא אפשר בצנעא כל כך כשאר דברים, אבל אולי כיון דבהרבה בתים איכא שעונים כאלו שמדליקין ומכבין נרות החשמל בעצמם שלא ע"י מעשה אדם שייך ממילא בצנעא דהרואין שאיכא אורה יאמרו שאיכא שעון כזה וכן בכבוי שייך שוב חשיבות צנעא מחמת זה.

4 שו"ת בצל החכמה חלק ג סימן לה

דין לטוס מא"י ולהגיע לשדה תעופה שבחו"ל ביו"ט ב' ש"ג ולהכנס שם לעיר במוצו"ט ב' מיד

אשר נשאל כהדר"ג שליט"א עוד אם מותר לבן א"י לטוס באוירון מא"י ולהגיע לשדה תעופה בחו"ל ביו"ט שני של גליות.

(א) נלענ"ד בס"ד שאם שדה התעופה שבחו"ל שרצונו להגיע לשם הוא תוך תחום לישוב של ישראל אסור לו לנחות שם דמבואר בשו"ע או"ח (סי' ת"ה סעי' ו') ביצא חוץ לתחומו לדעת אעפ"י שהוא כעת בתוך שטח המוקף מחיצות אין לו אלא ד' אמות, וזה הרי מן הנמנע שיעמוד במקומו עד הערב ולא יצא מתוך ד' אמותיו, כי לא יניחו אותו להשאיר בשטח המיועד לנחיתת והמראת

ב) ברם אם שדה התעופה של מקום יעדו בחו"ל רחוק משוב של ישראל והוא עכ"פ חוץ לתחום ממנו אז אין אסור לנחות שם דכל חוץ לתחום ישוב ישראל לא חלו עליו דיני בני חו"ל כבאו"ח (סי' תצ"ו סעי' ג') ובאחרונים. וזה בדעתו לחזור לא"י, אבל בא לחו"ל ע"מ להשתקע שם אז גם אם שדה התעופה היא חוץ לתחום ישוב ישראל כל שהוא תוך תחום ישוב של נכרים אסור כבאה"ט (שם סק"ד) בשם הרדב"ז, וכ"כ הא"ר (שם אות ו') אמנם במ"ב (שם סקי"א) כ' בשם הבגדי ישע דגם באין דעתו לחזור בעינין שיגיע לישוב ישראל דוקא, ובמקו"א הארכתי בזה.

ג) ואם הגיע ביו"ט ב' לשדה התעופה שהיא חוץ לתחום כלעיל (אות ב') אם רשאי להכנס לעיר מיד בערב שהוא מוציו"ט? - הנה בספרי בצל החכמה (ח"א סי' ס"ו אות ה') כתבתי בבן א"י הנמצא בחו"ל ודעתו לחזור והוא גר אצל אחיו שהוא בן חו"ל, ובא להם בחוה"מ שמועה קרובה ממייתת אחיהם ובמוציו"ט ב' היא נעשית רחוקה, דאף שאחיו הבן חו"ל אינו נוהג אבילות אחר היו"ט רק שעה אחת בלבד על הבן א"י לנהוג אחר היו"ט עוד ששה ימי אבל, ואף שע"י כך יתברר שהוא מחזיק יו"ט ב' ליום חול, אין בכך כלום, דלא מצינו בשום מקום לאסור לעשות דבר מפני שינוי המחלוקת אלא בזמן שאסור לבני המקום שהוא שם לעשותו, אבל אחר שעבר זמן האיסור לבני המקום שהוא שם, אף שע"י מעשה שיעשה אח"כ בזמן ההיתר יודע שהוא אינו מחזיק במנהג המקום בזמן האיסור, אין איסור בדבר והבאתי שם רא"י לכך ממש"כ המצה"ש"ק /המחצה"ש/ (סי' תצ"ג סק"ו) ע"ש.

לפי"ז גם בנד"ד נראה שאין לאסור לו להכנס בערב במוציו"ט ב' לעיר ואף אם יודע עי"כ שהגיע לחו"ל באוירון ביו"ט ב' ומחזיק יו"ט ב' ליום חול, כיון שזה יתברר רק אחר שכבר עבר זמן איסור מלאכה גם לבני חו"ל וכמש"כ.

ד) עוד נראה רא"י נוספת להתיר בנד"ד ממש"כ בתפא"י (כלכלת שבת בבאור הל"ט מלאכות אות ל"ד) דדוקא על להבא או על ההוה חיישינן למראית העין בין בדאורייתא ובין בדרבנן שיחשדוהו שעושה איסור או שיעשה איסור, אבל על העבר שעשה איסור לזה לא חיישינן רק באיסור דאורייתא אבל לא באיסור דרבנן אם גם לפי החשד כבר נגמר האיסור ואין לו כל המשך בהוה או בעתיד ע"ש שמביא כמה ראיות לזה. - מעתה בנד"ד גם אם יראוהו נכנס לעיר במוציו"ט מיד, עדיין אין הדבר ברור שהגיע לכאן ביו"ט כי אולי הגיע כבר לפני יו"ט סמוך לערב ולא הספיק להכנס לעיר לפני יו"ט ולכן שם כל ימי היו"ט עד מוציו"ט שאז נכנס לעיר וכעין דאמרי' (שבת קנ"א א) שמא חוץ לחומה לנו עפרש"י שם. אלא לפי שאין זה שכיח כ"כ יחשדוהו שהגיע ביו"ט. וכיון שגם אם באמת הגיע ביו"ט ב' אין כאן רק איסור דרבנן דבקיאינן בקביעי דירחי רק דשלחו מתם הזהרו במנהג אבותיכם כמבואר ריש מס' ביצה (ד' ב), וכיון שכן אין כאן רק חשדא באיסור דרבנן שנעשה ונגמר כבר, וכל כהאי לא גזרו רבנן וכמש"כ.

ה) ומה"ט שכ' דיש לתלות שהגיע לשדה התעופה עוד לפני יו"ט, נראה דל"ש בזה גם משום זלזולא דיו"ט, ומ"מ נראה שכיון שאין זה שכיח כ"כ מוטב שלא יכנס לעיר במוציו"ט ב' מיד, אם לא שהוא לצורך גדול. ובאדם חשוב ואיש מפורסם יש להחמיר בזה יותר. - ובפרט שראיתי בשו"ת זכר יהוסף (חאו"ח סי' רל"ז ד"ה וראיתי) שכ', ול"ל דלזלזולי למפרע לא חיישינן דהא מ"מ וכו' והא לרבא בסוכה דשביעי ידחה וע"כ משום זלזול יו"ט ומשו"ה רוצה לדחות יום העיקר לגמרי וכו' ע"כ. וע"ש גם (סי' רל"ח ד"ה ד"ה ועל מה וד"ה והלא) מש"כ עוד בזה. ואם כי במחכ"ת כי רב הוא דבריו נפלאים, שהרי מפורש בפרש"י (סוכה נ"ה ע"א ד"ה אנן דאית לן) משום דאירא וכו' דדחינן חדא מינה קבעי לה וכו' מי אמרינן ביומא קמא וביום השני דהו"ל למימר מאתמול וכו' או דילמא יומא קמא אמרינן וביום השלישי ושני נדחה ממקומו מפני שהוא ספק ידחה לגמרי עכ"ל. מבואר לפי"ז כי טעמו של רבא דשביעי ידחה משום דביומא קמא אית לן למימר וביום השני דהו"ל למימר מאתמול, וטעמא דאביי דשני ידחה מפני שהוא ספק, ולא הוי טעמא דרבא משום זלזולא דיו"ט. מ"מ שלא לצורך גדול ראוי לחוש לדבר וכמש"כ.

ועיי' בס' באר משה לאחי הגאון המובהק שליט"א (או"ח סי' תצ"ו אות י"ט וכ"א) שאם באדם מסוים מפרסמים בעתונים כי פלוני הגיע או יגיע למקום פלוני ביום שהוא יו"ט ב' ש"ג יש לאסור משום זלזולא דיו"ט והוא נכון ומסתבר ע"ש.

העולה להלכה: אסור לבן א"י לטוס ולהגיע לשדה תעופה בחו"ל ביו"ט ב' ש"ג אם שדה התעופה שבחו"ל נמצאת תוך תחום ישוב ישראל (אות א'). - ב) לשדה תעופה שחוץ לתחום ישוב ישראל אין איסור להגיע ביו"ט ב' ש"ג (עיי' אות ב'). - ג) הגיע לשדה תעופה שחוץ לתחום ישוב ישראל, אסור לו להכנס לעיר ביו"ט ב' ואפי' מוציו"ט לא יכנס מיד אם לא לצורך גדול מאד ובאדם חשוב ואיש מפורסם יש להחמיר יותר (אות ג' ד' ה'). - ד) כשמפרסמים בעתונים, פלוני יגיע או הגיע למקום פלוני ביום שהוא יו"ט ב' ש"ג, יש לאסור הנסיעה (אות ה').

ואסתגר בזה ידידו מברכו בכל מילי דמיטב שיבה טובה וזקנה טובה כברכת המצפה בקרב כל ישראל לישועת ה' כהרף עין. ויין יצ"ו, י"ד בסיון ה' תשל"ל. בצלאל שטרן

Contemporary Conundrums

בן א"י שיש לו ביחור בחו"ל, או בן חו"ל שיש לו ביחור בא"י, אם מותר לפועלים לעבוד בו ביו"ט שני של גליות.

בכלל ט"ו מביא כת"ר חבל מחברים שנו"נ אם מותר לאורח בן חו"ל שנמצא בא"י לומר לבן א"י לעשות מלאכה עבורו ביו"ט שני של גליות, ומביא מה שנוכר בשמי בס' שמירת שבת כהלכתה [פלא"ה הערה פ] מה שאמרתי בזה מצד מסברא [דלמעשה רבים נוהגים להקל בזה, מכיון שבזה"ז הוא רק משום מנהג אבותינו, לכן חשיב כאילו האורח יודע שלבני ארץ ישראל זה ודאי חול (או עכ"פ כאומר ברי לי), ולכן בצירוף שיטת החכם צבי רבים מקילים], וכת"ר תמה על זה וכתב "דנראה איפכא - כיון שאסור אף ידיעין בקביעא דירחא א"כ נתנו עליו חיובא לנהוג שני ימים טובים משום מנהג אבותיהם אפילו כשיודע ברור שהיום חול ולכן אסור גם לבן א"י לעשות מלאכה עבורו" עיי"ש, אולם אפרש בזה כוונתי, דבר זה ברור דאילו הי' אסור רק בגלל ספיקא דיומא פשוט הדבר דבא"י כיון דליכא כלל שום ספק דשפיר מותר גם לבן חו"ל לעשות מלאכה, וכל הדיון הוא אך ורק מפני שהאיסור אינו אלא מפני מנהג אבותיהם, אך בהא גופא הוא דמספקינן אם נקבע על בני חו"ל גם היום אפי' כשהם בא"י כאילו הוא באמת ספק אצלם אם היום קודש או חול אז יתכן לומר שהבן חו"ל אין לו להתחשב כלל בזה שלא גזרו לנהוג יו"ט על בני א"י כיון דעכ"פ לדידי' הרי זה חשיב כדיון של ספק יו"ט אע"ג שהוא בא"י ואין האורח צריך להתחשב בזה שהבן א"י אומר ברי לי שהיום חול, משא"כ אי אמרינן שגם הבן חו"ל יודע ודאי שהוא יום אלא דאע"פ שהוא חול הצריכו חכמים לנהוג בו כמו ביו"ט משום גזירה דלמא אתי לקלקולי דלפ"ז מסתבר דכיון שעל בני א"י לא גזרו לחוש להכי דשפיר מותר לומר לו לעשות מלאכה עבורו.

גם נראה דאם ננקוט דאסור, הן אמנם דשפיר מותר לומר לבן א"י לבשל עבור בן א"י אחר משום דלא גרע מאמירה לנכרי בשבת שכתב בשו"ע הרב סי' ש"ז סעיף ל"ה "ולא אסרו אמירה לנכרי אלא לעשות בשביל ישראל אבל מותר לומר לו שיעשה מלאכה לצורך עצמו או לצורך נכרי אחר" (נראה דאין כוונתו לחלק בין אומר לו לכבות דליקה של נכרי אחר או דליקה של ישראל רק כוונתו מפני שלנכרי אחר מסתמא עושה כן הנכרי מחמת עצמו ולא מחמת שליחות של ישראל שהרי אין להעלות דדליקה של נכרי יהא מותר ולכבות דליקה של ישראל יהא אסור) וכ"ש דשרי לישראל עבור ישראל אחר כיון דשרי בנכרי לומר לו בשל לעצמך או עבור נכרי אחר, אבל עדיין יש לדון שאם בן א"י הדליק את החשמל ביו"ט שני עבור האורח שיהא אסור ליהנות ממנו כמו בנכרי שהדליק נר בשבת בשביל ישראל דאסור ליהנות מהאור גזירה שמא יבוא לומר לו לעשות כן עבורו, ואע"ג דבישראל לא הצריכו להמתין במוצ"ש בכדי שיעשה היינו מפני שאין חוששין שיאמר לישראל לעשות עבירה בשבילו משא"כ הכא שהבן א"י עושה בהיתר כ"ש דאיכא למיגזר טפי ולא שמענו כלל מי שמחמיר גם בזה, ולכן נלענ"ד דכמו שברור הדבר שמותר לאורח בן חו"ל ליתן ביו"ט שני גפרור לבן א"י שרוצה להמציא בו אש עבור עצמו, ואע"ג דבחו"ל הי' אסור לסייע לישראל אחר, וע"כ דהוא מפני שאבותיהם רק נהגו לא לסייע למי שעושה בעבירה ולא למי שעושה בהיתר, וה"נ גם כאן שאע"ג שהמנהג נקבע אקרקפתא של בני חו"ל מ"מ הרי גם הם יודעים שמנהג זה נקבע רק עליהם ולא אקרקפתא דבני א"י, וכיון שכן יותר נראה דהרי זה דומה למי שקיבל עליו את השבת דשפיר רשאי לומר לישראל אחר שלא קיבל עדיין שבת לעשות מלאכה עבורו כי נלענ"ד דהטעם של הלבוש הוא משום דלא קיבל על עצמו אלא איסורים התלויים בגופו אבל לא התלויים חוץ לגופו מסתבר דאזיל לשיטת' דקבלה של תוספת שבת חשיב רק כעין נדר דלפ"ז יכולים שפיר לומר דבדידי' תליא מילתא אבל לפי מה דנקטינן דלאחר קבלת שבת אינו יכול עוד להתפלל מנחה של חול וגם לא מהני כלל שאלה אצל חכם כמו"ש המקו"ח בס' ת"ר ועוד אחרונים (רק נחלקו האחרונים באותם השבותים שמותר לעשותם ביהש"מ"ש = בין השמשות = דמעיקרא כך תיקנו חכמים דאפשר שמותר גם בתוס' שבת) וא"כ מהיכ"ת נימא דבדידי' תליא מילתא מה כן ומה לא, ואף אם נאמר הכי ביחיד שקבל עליו את השבת מ"מ צבור שקבל עליו את השבת דחמיר טפי שהרי כל יחיד נגרר אחריהם ואפ"ה גם בזה מותר ליחיד לומר לנכרי לעשות לו מלאכה, דאף להטעם שכתב המג"א בס' רס"ג דטעמא דקיל טפי הוא מפני שאם היה רוצה לא הי' מקבל עליו את השבת לא שייך כלל הכא דבע"כ הוא נגרר אחר הצבור ועיי"ש במחה"ש שהסתפק בזה מ"מ ראיתי בס' תוס' שבת סי' רמ"ג סוף אות י"ב דנקיט להלכה דכיון שבהרבה מקומות עדיין לא קבלו עליהם שבת ועושים מלאכה בעצמם לכן רשאי שפיר לומר לעכו"ם וכמו"ש מהט"ז שלא גזרו על אמירה לעכו"ם אלא כשהוא שוה לכל אדם מישראל, וכיון שכן ה"נ כאן שהוא רק אזרח ואילו אצל כל בני העיר הוא ממש יום חול.

גם נלענ"ד מסברא דבכה"ג שהוא יכול גם לעצמו לעשות מלאכה ע"י זה שיחליט להשאר בקביעות בא"י ויהי' אז ככל בני א"י שמותרים במלאכה וכיון שכן נראה דה"ה נמי שיכול לומר כן לישראל אחר שהוא מכבר בן א"י, וכמדומה לי דלא מצינן גזירה של אמירה לאחר בכה"ג דהוא עצמו ג"כ מותר אם יחליט להיות כאותו הישראל שהוא אומר לו עכשיו לעשות מלאכה עבורו, ובפרט להטעם דשרי בקיבל עליו את השבת דהוא מפני שהי' יכול לא לקבל דלפ"ז כ"ש הכא שגם עכשיו הוא יכול להשאר כאן בקביעות ויהי' מותר, וגם נראה דיש צד לומר בנד"ד קיל טפי מלומר לישראל שעדיין לא קיבל עליו את שבת, דכיון דבעי מצי למיעבד בעצמו מצי למשוי שליח, וכמו כן נראה דהטעם דמי שקיבל עליו שבת לא חשיב כבן א"י שאומר לחברו שבארה"ב לעשות לו מלאכה ביום ששי אה"צ שהוא אצלו חול הוא משום דהתם גם אם הבן א"י הי' נמצא באותו אופק הי' מותר גם הוא במלאכה ולכן שרי גם למימר לי' משא"כ בקיבל עליו את השבת ששניהם במקום אחד, אולם בנד"ד כיון שאם הבן חו"ל יחשוב להשתקע בא"י יהי' מותר דאפשר דיש לראותו כשינוי מפני האופק דלא אסור באמירה.

ומשום כך גם לא הבינותי מה שתמה כת"ר בתחלת כלל ט"ו בענין בן חו"ל שיש לו בית חרושת בא"י על ס' באר משה דאין אפשר לצרף בזה דעת החכ"צ להתיר לבני א"י לעבוד בבניה"ח הרי דבריו של החכ"צ הם רק אם הבן חו"ל נמצא בא"י ולא בשנמצא בחו"ל דבזה לא איירי כלל החכ"צ עיי"ש, אולם לענ"ד דבריו נכונים דלדעת החכ"צ שגם אורח הבא מחו"ל ודעתו לחזור לחו"ל מותר במלאכה ה"ז חשיב ממש כבן ארה"ב שיש לו עסק בא"י דשפיר מותרין בא"י לעבוד בו עבורו במוצ"ש דאצל

Contemporary Conundrums

אך זאת למודעי, כי אנכי בעניי לא ידעתי אז מכל המו"מ שיש בזה וכמו"ש קודם שרק מסברא אמרתי כך אבל כעת אחרי ראותי כל אלה אין אני מעלה כלל על דעתי העניה להכריע וכל מה שאמרתי הוא רק ללמד זכות על רבים הנוהגים בזה להקל, גם בנוגע לבן חו"ל שיש לו ביח"ר בא"י שהביא כת"ר בכלל ט"ו אות ג' בשמי שאמרתי דהו"ל כשינוי מפני האופק ומותר לבני א"י לעבוד בו, דבר זה אמרתי רק מפני שכך נלענ"ד אבל לא ידעתי כלל שכבר נדפס מהגאון מטשעבין זצ"ל לאיסור, אף שלענ"ד היא רק חומרא גדולה מאוד וכדאמרן דהטעם דאין זה חשיב לגמרי כשינוי מפני האופק הוא משום דאילו הי' הבעלים נמצאים באותו אופק הי' גם הוא מותר במלאכה משא"כ ביו"ט שני דאורח אסור גם בא"י במלאכה, אבל כיון שאם הי' עוקר עצמו מחו"ל לא"י הי' גם הוא מותר מהיכ"ת נימא דיש להתחשב רק בזה שאם הי' בא לא"י על דעת לחזור לחו"ל, כיון שאם הי' בא סתם בלא שום כוונה הי' מותר גם הוא במלאכה, גם מה שתמה כת"ר בסוף כלל ט"ו על האמור בס' שמירת שבת כהלכתה פל"א סעיף ל"א דבן א"י שיש לו ביח"ר בחו"ל צריך שאלת חכם והשיג על זה דאין שום מקום בזה לשאלת חכם דע"י נכרים ודאי מותר, חושבני דעדיין יש לדון קצת דכיון שנקרא שמו של ישראל עליו והוא ידוע ומפורסם לכל אפשר דחשיב כאילו גם הבעלים נמצאים שם ועובד בפרהסיא ע"י נכרים.